

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

הוצאה ביום טוב

(י"ב א') **משנה:** בית שמאי אומרים: אין מוציאים לא את הקטן, ולא את הלולב, ולא את ספר תורה לרשות הרבים (כל דבר שאינו צורך אכילה). ובית הלל מתירין.

תני תנא קמיה דרבי יצחק בר אבדימי: השוחט עולת נדבה ביום טוב, לוקה.¹

אמר ליה: דאמר לך מני? בית שמאי היא, דאמרי לא אמרינן מתוך שהותרה הוצאה לצורך, הותרה נמי שלא לצורך. דאי בית הלל, הא אמרי מתוך שהותרה הוצאה לצורך, הותרה נמי שלא לצורך. הכא נמי מתוך שהותרה שחיטה לצורך, הותרה נמי שלא לצורך.

מתקיף לה רבה: ממאי דבית שמאי ובית הלל בהא פליגי? דלמא בערוב והוצאה לשבת, ואין ערוב והוצאה ליום טוב, קא מיפלגי? מר סבר ערוב הוצאה לשבת, וערוב הוצאה ליום טוב, ומר סבר ערוב הוצאה לשבת, ואין ערוב הוצאה ליום טוב, כדכתיב² "וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", בשבת אין, ביום טוב לא.

מתקיף לה רב יוסף: אלא מעתה (דסבירא להו לבית הלל אין איסור הוצאה ליום טוב) ליפלגו באבנים!³ אלא, מדלא מפלגי באבנים, שמע מינה בהוצאה שלא לצורך פליגי.⁴

ואף רבי יוחנן סבר במתוך שהותרה הוצאה לצורך, הותרה נמי שלא לצורך פליגי.⁵

דתני תנא קמיה דרבי יוחנן: המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב, ואכלו, לוקה חמש; לוקה משום מבשל גיד (שהבישול אב מלאכה הוא, ובישול גיד דבר האסור ואינו ראוי לאכילה, ועומד באיסור לא תעשה כל מלאכה, דלא הותר אלא לצורך), ולוקה משום אוכל גיד, ולוקה משום מבשל בשר בחלב, ולוקה משום אוכל בשר בחלב, ולוקה משום הבערה.⁶

(י"ב ב') אמר ליה: פוק תני לברא, הבערה ובישול (ביום טוב) אינה משנה (ללקות עליה), דמתוך שהותרה הבערה לצורך, הותרה נמי שלא לצורך.

¹ דאילו עולת חובת היום רחמנא שריא. אבל זו, יש להקריבה לאחר יום טוב. לוקה משום (שמות, פר' בא, יב, טז) "כָּל מִלְאכָה לֹא יַעֲשֶׂה בָהֶם" ("וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם")

² ירמיהו יז, כב.

³ אי אין איסור הוצאה, אין איסור טלטול, שלא נאסר טלטול אלא משום הוצאה, ומה שלא גזרו על כל טלטולים, אפילו על אוכלים וכלים, משום דאין גוזרין גזרה על הצבור, אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה. רש"י.

⁴ שמע מינה דלכולי עלמא יש הוצאה ליום טוב, אלא שמן התורה הותרה לצורך, ובית הלל אית להו כיון דהותרה לצורך, **הותרה מן התורה לגמרי**, אלא רבנן גזור במידי **דהוי טרחא דלא צריך, כגון אבנים**, אבל בקטן וספר תורה, דצריכין להו ביום טוב, לא גזור. ובית שמאי לית להו מיגו, ומידי דצורך אכילה שהתורה התירתו, הותר, ושאינו צורך אכילה, באיסורו עומד מן התורה. רש"י.

⁵ בית שמאי ובית הלל, ודכולי עלמא יש איסור הוצאה ליום טוב מ"ויעבירו קול במחנה", דישנה בשאר מלאכות, וירמיה היה מזהירן על השבתות שהן חמורין, והלואי ישמעו. רש"י.

⁶ שהיא מלאכה לעצמה, וקא סבר יש חילוק מלאכות ליום טוב ללקות שתיים על שתי מלאכות משום יום טוב. רש"י.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

עירוב והוצאה ליום טוב: דעת רי"ף ורמב"ם, דביום טוב לא בעינן עירובי חצרות כלל.⁷ ודעת רשב"א דכלים שאין בהם צורך ליום כלל, אסור להוציאן מחצר לחצר בלא עירוב.⁸ והשו"ע סתם כרי"ף ורמב"ם. והרמ"א פסק כרשב"א.⁹

טעם היתר 'מתוך': כתב היראים, דטעמייהו דבית הלל, דכתיב "אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ", ואמרינן **בפסחים** (כל שעה, כ"א ב') כל מקום שנאמר "לא יאכל", אכילה והנאה במשמע. וביאר עוד, משום שהותרה הוצאה לצורך הנאת הגוף, הותרה נמי שלא לצורך הנאת הגוף, אך שיהיה להנאת הנשמה.¹⁰

האם הותרה גם הוצאה שלא לצורך כלל: כתב הרמב"ם "לפיכך מתר ביום טוב להוציא קטן או ספר תורה או מפתח וכו' וצא באלו מרשות לרשות". ודנו הראשונים בדעתו ובדעת רש"י, אם מותרת הוצאה אף שלא לצורך כלל.¹¹ ודעת רבינו חננאל, דלא שרי במתוך אלא דבר שהוא לצורך קצת, כגון קטן למולו, וספר תורה לקרות בו, שהם לצורך מצוה.¹² **תוספות, רבינו תם, רא"ש, ור"ן** פירשו, דלאו דוקא למולו, אלא הוא הדין כל שהוא לצורך היום קצת.¹³ וכתב הרא"ש שהתירו אף להחזיר הספרים מבית הכנסת, דהתירו סופן משום תחלתן. והשו"ע סתם שהותרה הוצאה שלא לצורך של

⁷ וביאר הר"ן דברי הרי"ף, שכיון שרוב ההוצאות אין צריכות עירוב, אף במיעוטן לא הזקיקו לערב, ושריין בלא עירוב. וכתב שדברי הרי"ף מטין כן. אלא שיש בגמרא הוכחה לסברת הרשב"א (המובא בסמוך).

⁸ דכי היכי דמרשות היחיד לרשות הרבים אית בהו איסורא דאורייתא, הכי נמי מחצר לחצר איכא איסורא דרבנן. והא דאמרינן באידך פירקא (ט"ז ב') מערבין עירובי חצירות וכו' דמשמע מההיא דאין צריך לערב בחצירות ביום טוב כלל, ההיא בכלים שיש בהם צורך ליום קצת, שמותר להוציאם.

וכתב הר"ן (בפרק ב'): ומיהו ליכא ספיקא שאם עירב מהני ליה עירוב להוציא מחצר לחצר, אף דבר שאין בו צורך יום כלל, ובלבד שיהא תורת כלי עליו וכמו שהוא דינו בטלטול. ורא"ה כתב, דאין עושין עירוב חצרות לכתחילה, דאינו בדין שיעשה עירוב כדי להתיר טלטול שלא לצורך (דלצורך, הרי מותר להוציא, ואין צריך עירוב כלל). ומיהו, אי עבד, מהני.

⁹ שו"ע - אורח תקכח, א. רמ"א - תקיח, א. על פי ביאור הגר"א (תקיח, ס"ק ו) ומשנ"ב (תקכח, ס"ק א). מקורות: רשב"א (חי"ב א', ד"ה אלא; עבוה"ק בית מועד, גז). רי"ף (כן ביאר הר"ן בדעתו). ר"ן (ו א ברי"ף, ד"ה וקיימא; ט א ברי"ף, ד"ה ואי). רמב"ם (הל' עירובין ח, ד). רא"ה (י"ב א', ד"ה מתקיף).

¹⁰ מתוך אותו מקרא עצמו שאתה למד היתר הנאת הגוף, אתה למד היתר הנאת הנשמה, ד"אף אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ" כתיב, פירוש, שיהנה לכל נפש. וכל הגוף נקראת נפש, כדכתיב (תהילים קטז, ז) "שֹׁבֵי נַפְשִׁי לִמְנוּחֶיכִי", וכתיב "וְהִיטֵה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ...". וראה עוד להלן, כ"א ב', בסוגיית 'עשיית מדורה וחימום מים ביו"ט'. מקורות: יראים (ס' שד). וראה עוד שיטה מקובצת, כתובות ז' א', בשם שיטה ישנה, ובשם הראב"ד.

¹¹ הרי"ף כתב: פירוש לצורך, לצורך אכילה. ושלא לצורך, כגון קטן ולולב וס"ת, והוא הדין לכלים. אבל אבנים וכיוצא בהן, אפילו בית הלל אסרי. וכתב הר"ן שהסכמת האחרונים שמה שכתב הרי"ף 'והוא הדין לכלים', בכי האי גוונא נמי הוא, שיש בהם צורך ליום קצת. אבל אין בהם צורך היום כלל, אסור (מהתורה) ולוקה, כאבנים וכיוצא בהן. אבל כתב הר"ן שמדברי רש"י (ראה ציטוט דבריו לעיל, בגוף הסוגיא) נראה, דהוצאת כלים אף על פי שאין בהם צורך ליום כלל, כל שאינו מוציא אותן לצורך מחר, שרי. ושגם דברי הרי"ף מטין כן. וכן נקט הרב המגיד בדעת הרמב"ם. ודעת הב"י דאף לדעת רש"י ורמב"ם אסור עכ"פ מדרבנן (וצ"ב בדברי הב"י, ממה שמתיר הרמב"ם נר של בטלה, וכן הבינו בדבריו ב"י ושאר אחרונים, ראה להלן, ומוכח שאף כשאין בו צורך כלל שרי).

¹² דאי לא תימא הכי האופה מיו"ט לחול (פסחים מ"ו ב') לא ילקה! וכן שריפת קדשים ביום טוב אמאי אסרינן בפרק כיצד צולין (פ"ג ב') ובפרק במה מדליקין (כ"ד ב')! ומוגמר נמי אסרינן בפ"ק דכתובות (ז' א') ולא שרינן ליה במתוך לפי שאינו שוה לכל נפש, כל שכן דבר שאין לצורך היום במקצת. רא"ש.

¹³ כגון "אם צריך לילך לבית הכנסת או לטייל לשמחת יום טוב, ואי אפשר להניח את הקטן יחיד בבית, יכול הוא להוציאו עמו". רא"ש. "דהא אשכחן נמי דמשחקין בכדור ביום טוב (ומטלטלים אותו ד' אמות) ברה"ר, אף על גב דליכא (צורך מצוה) אלא (הנאת) טיול". תוספות.

**הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסמכת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.**

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

כלים. והוסיף הרמ"א 'הצריכים לו קצת'^{14, 15}

הוצאת מפתח תיבה שאין בה אלא מעות: בדעת רבינו חננאל ודעימיה, שאסרו הוצאת דבר שאין בו צורך כלל, נחלקו הראשונים: דעת רא"ש וטור, על פי ירושלמי, דיוצא אדם במפתח של אוכלין. אבל בהגהות סמ"ק הביא, דגם מפתח תיבה שאין בה אלא מעות מותר, כיון דלבו דואג משום פסידא, חשוב צורך קצת.¹⁶ וכן פסק הרמ"א.¹⁷

הגדרת היתר ד'מתוך': דעת רמב"ן, דלא אמרינן מתוך אלא בהנאה דצורך כל נפש דומה לאכילה שהיא צורך לכל נפש, ובעינן נמי הנאה דגוף ממש דומה לאכילה, לאפוקי תפירת בגדים ללובשן וכיוצא בהן, דלאו הנאה הנכנסת לגופו של אדם כגון אכילה היא.¹⁸ ודעת המאירי שכל צורך מצוה מותר לכתחילה, אע"פ שאין בהם הנאה.¹⁹

אלו מלאכות הותרו מטעם 'מתוך': מדברי ר"י מבואר, דמדאורייתא מותרות כל המלאכות מטעם 'מתוך'.²⁰ המאירי כתב שבכל הדברים שנעשים תמיד לצורך אכילה אמרינן 'מתוך', הוצאה והבערה, שחיטה ובישול. והטור הזכיר רק הוצאה והבערה.^{21, 22}

¹⁴ או"ח תקיח, א. הגר"א (ס"ק ב) כתב שדעת הרי"ף, רמב"ם, ושו"ע, דאף שלא לצורך כלל מותר. ולפי דברי הגר"א, הרמ"א שהוסיף 'כלים הצריכים לו קצת', חלק על השו"ע, ופסק כתוספות. ובביה"ל (ד"ה מתוך שהותרה) דן באריכות בדבריו, וכתב שנראה יותר לומר שגם לשו"ע היכא שהוא שלא לצורך כלל אסור עכ"פ מדרבנן. עיי"ש (ולפיו, הרמ"א אינו חולק, אלא מבאר). ולעיל מיניה, פסק השו"ע (או"ח תקיב, ג) שאסור לבשל ולאפות לצורך כלבים, אבל מותר לטלטל מזונות וליתן לפניהם. וכתב על זה הרמ"א: אבל אסור להוציא בשבילן מרשות לרשות (וראה שעה"צ ס"ק לב). וביאר הגר"א (ס"ק ז) דהרמ"א לשיטתו (בסימן תקיח, א). אבל לדעת הרמב"ם והמחבר (הסוברים שמוותר להוציא אף שלא לצורך כלל), מותר להוציא גם כאן לצורך בהמה, או נכרי. מקורות: רמב"ם (הל' שבייתת יום טוב, א, ד. וראה גם ה, א). רבינו חננאל ורבינו תם (הו"ד ברא"ש ושאר ראשונים). תוספות (י"ב א', ד"ה ג'). רא"ש (סי' יח). רבינו ירוחם (תולדות אדם וחווה, נתיב ד, ח"א). מרדכי (פרק קמא דביצה, סי' תרנח). ר"ן (ו א ברי"ף, ד"ה אבל אבנים).

¹⁵ יש להעיר שהוצאה שהותרה ביום טוב, היינו מרשות לרשות. אבל מחוץ לתחום אסור להוציא (וכן נפסק בשו"ע, תקכח, א). וכתב מהרש"א (כתובות ז' א', תוד"ה מתוך): וצריך ליתן טעם אמאי לא התירו נמי תחומין לצורך, דהא אפילו מלאכה גמורה התירו מהאי טעמא ד'מתוך'. ויש ליישב וק"ל. עכ"ל. וראה חת"ס (ח"א, או"ח, סי' קמט) שכתב דודאי אילו היה איסור תחומין בכלל מלאכה, היה בכלל היתר 'אף אֶשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ' וכו'; אמנם תחומין שנאסר הוא איסור בפני עצמו, לא מטעם מלאכה, ומה ענין זה להיתר אוכל נפש. וכשם שאין להתיר ביצה שנולדה ביו"ט אחר שבת לצורך אוכל נפש, דהכנה איסור בפני עצמו היא, ולא בכלל מלאכה, ולא הותר ב'אף אֶשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ'. עיי"ש.

¹⁶ עיין שם שהתיר להביא מחזורים מבית הכנסת (חזרה לביתם), אפילו שלא היו צריכין להם עד מוצאי יום טוב, לפי שדרין בין הגוים, כדאמרינן בירושלמי, שלא יהא לבו דואג עליו.

¹⁷ או"ח תקיח, א (ע"פ ביאור הגר"א, תקיח, ס"ק ג). והמשנ"ב (ס"ק ו) כתב דנכון להחמיר, שלא להוציא משום הפסד ממון. מקורות: רבינו פרץ (בהגהות סמ"ק סי' רפב, הגהה טז; וסי' קצד, הגהה כז; והו"ד ברבינו ירוחם). רא"ש (סי' יח). רבינו ירוחם (תולדות אדם וחווה, נתיב ד, ח"א).

¹⁸ ומשום כך במת ביום טוב ראשון, שמבואר (ביצה ו' א') שיתעסקו בו עממים, דעת הרמב"ן שלא רק הקבורה נאסרה על ידי ישראל, אלא גם ההוצאה.

¹⁹ ראה דבריהם באריכות. ויש להעיר, שלגבי הוצאת המת ביו"ט ראשון, הכריע השו"ע (או"ח תקכ"א) דלא כהרמב"ן, אלא כדעת החולקים, וראה מה שכתבתי לעיל, ו' א', ד"ה יתעסקו בו עממים. מקורות: רמב"ן (תורת האדם, שער הסוף - ענין ההוצאה, בסופו). מאירי (מגן אבות, עניין ו).

²⁰ ואף לבנות ביתו שנפל ביו"ט (אם צריך לאכול בתוכו, שלא יכנו שרב ושמש), מתוך שהותר בניין לצורך (דמותר לגבן ביו"ט מן התורה, ומגבן הוא משום בונה), אסור רק משום עובדין דחול, כי היכי דאסורין טחינה והרקדה ביום טוב.

²¹ ובדעת הרמב"ם ישנה מבוכה. מריש דבריו נראה דלא אמרינן מתוך אלא בהוצאה והבערה. ובסוף דבריו נראה שהחלוקה היא בין מלאכה שעניינה צורך אכילה, שמותרת לצורך ושלא לצורך, לבין מלאכה שאין עניינה אכילה, שאסורה. דעת הרב המגיד ועוד, דכל

**הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.**

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

הריגת פרעוש ביום טוב: כתב בהגהת ספר הנייר, בשם הר"ר ברוך חיים, שביו"ט מותר להרוג פרעוש, ודבר השווה לכל נפש הוא. וסיים, אמנם החסיד היה אוסר כמו בשבת.²³

הבערה שלא לצורך: כתבו ראב"ד, תוספות, רא"ש, והגהות מיימוניות, על פי ספק בירושלמי, דנר של בטלה, פירוש, שאינו צריך לו, אסור להדליקו. וכתב רבינו ירוחם נר של בטלה, נראה שמדליקו לכבוד,²⁴ דאילו לבטלה ממש, פשיטא דאסור. אבל הרמב"ם כתב "מתוך להבעיר, אף על פי שאינו לצורך אכילה". משמע דמותר להדליק נר של בטלה.²⁵ והשו"ע סתם לאסור.²⁶

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקיח)

- א. מתוך שהתורה הוציאה לצורך אכילה, התורה שלא לצורך, כגון קטן ולולב וספר תורה וכלים. הגה: הצריכים לו קצת, או שמתירא שלא יגנבו או שאר פסידא (הגהות סמ"ק ורבינו ירוחם), אבל אבנים וכיוצא בהן, אסור. הגה: ומתוך לשחוק בכדור, אפילו ברשות הרבים, אף על גב שאינו אלא טיול בעלמא (תוס' ור' ירוחם); ואם הניח ערוב, מתוך לטלטל ולהוציא כל שיש לו תורת כלי, אף על פי שאינו לצורך היום כלל (ר"ן פ"ב דביצה).
- ב. אסור לישראל להוציא שום דבר ביום טוב לצורך גוי. הגה: אבל מתוך לשלח לו על ידי גוי, כגון שצריך להחזיר משכון לגוי אולם, וכדומה לזה (מרדכי ספ"ק דביצה ובית יוסף בשם תוס' פ"ק דכתבות).

שאר מלאכות השייכות לאכילה, אמרינן בהו 'מתוך'. וכן דעת פני יהושע (כתובות ז' א', תוד"ה מתוך. ונחלק על המ"מ בשאר מלאכות, כגון בונה וכדו', כשעושין לצורך אכילה, עיי"ש באורך). ודעת פרי חדש (תצה, א) ועוד, בהבנת הרמב"ם, דלא אמרינן מתוך רק בהוצאה והבערה ולא בשאר מלאכות. וראה עוד בהרחבה 'נשמת אדם' (כלל פ, אות א).

²² **ולעניין הלכה,** דעת הלבוש (או"ח תצה, א) ופרי מגדים (או"ח, פתיחה להלכות יום טוב, פרק א, אותיות ז-ח; וסי תקי"ד, משב"ז ס"ק ב), דלא אמרינן מתוך רק בהוצאה והבערה ולא בשאר מלאכות. ודעת ב"ח (תצה, ב, עיי"ש), ופרי חדש (תצה, א), והמשנ"ב (תקיח, ס"ק א. ועיי"ש שעה"צ אות א), דכן הדין בהבערה ושחיטה ואפיה ובשול שהם מלאכות השייכות לאוכל נפש, אמרינן בהו מתוך וכו'. ונשמת אדם' (כלל פ, אות א) כתב, שבכל י"ב מלאכות שעיקרן לצורך אכילה (קוצר, מעמר, דש, זורה, בורר, טוחן, מרקד, לש, אופה, צד, שוחט ומפשיט), והוצאה והבערה, אמרינן 'מתוך' (אמנם ראה שו"ע תצה, ב, ומשנ"ב ס"ק יג). מקורות: רמב"ם (הל' שביתת יו"ט, א, ד). ר"י (תוספות שבת צ"ה א', ד"ה והרודה). מאירי (י"ב א', ד"ה לא הוצאה). טור (סי' תצה).

²³ מקורות: ספר הנייר (ב, הלכות שבת, מלאכות שבת, בעניין הצד, על מש"כ שם 'ופרעוש אסור לצוד'). ספר הנייר הוא ספר פסקי דינים קדמון, ראה לרבינו החיד"א, בספרו 'שם הגדולים' (והר"ר ברוך חיים גם הוא מתקופת הראשונים, כנראה למד אצל הר"ש משנץ).

²⁴ ב"ם של שלמה' (פ"ב, סי' לה) ביאר שאין הכוונה לכבוד יו"ט, דזה לא מקרי נר של בטלה, ושרי! אלא פירוש, שמדליק להראות עושרו, או נדיבתו, בפני אחרים. וראה משנ"ב (ס"ק ל) ושעה"צ (אות לט).

²⁵ וביאר הרב המגיד, דאף על גב דרבי יוחנן אמר בירושלמי לא תאסור ולא תישרי, לא סמך עליו הרמב"ם, כיון דבגמרתנו רבי יוחנן עצמו השווה אותם, דאמר בפרק קמא דביצה (י"ב ב') דכי היכי דאמרי בית הלל מתוך בהוצאה הכי נמי בהבערה.

²⁶ או"ח תקידה. ורש"ל כתב (יש"ש, פ"ב, סי' לה), דהעולם אין נזהרין בנר של בטלה, ויש להם על מה שיסמוכו, דהרמב"ם מתיר. והביאו המג"א (ס"ק יב) להלכה. ובביה"ל (ד"ה נר) כתב דאין להקל, דרוב הפוסקים מחמירים בזה (אלא שכתב שאם מתיירא שלא לישן בלי נר, מסתברא דמותר, דהוי בכלל צורך גופו, כשם שמותר להחם חמין לרגליו. וכן התיר בשעת הדחק נר של יארציט). וראה להלן, כ"ב א', דין זה בהרחבה. מקורות: תוספות (כ"ג א', ד"ה על). רא"ש (ביצה פ"ב, סי' כב). רמב"ם וראב"ד (הל' שביתת יו"ט, א, ד). הגהות מיימוניות (פ"א, אות א). רבינו ירוחם (נתיב ד, ח"א).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקכח)

א. יום טוב אינו צריך ערובי חצרות ושתופי מבואות, אבל ערובי תחומין צריך. וכל הלכות תחומין נתבארו בהלכות ערובי תחומין.

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקד)

ב. מתיר להוליק תבלין ומדוך אצל מדוכה, או מדוכה אצלם, אפלו דרך רשות הרבים אף על פי שהיה אפשר להוליקם מערב יום טוב.

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקיד)

ה. גר של בטלה, דהינו שאינו צריך לו, אסור להדליקו; אבל של בית הכנסת לא חשיב של בטלה, ומתיר להדליקו אפלו ביום טוב שני אחר מנחה, ואין בזה משום מכין לחל, שהרי בהדלקתו יש מצוה לאותה שעה...

הולכת מתנות ביום טוב

(י"ב ב') **משנה:** בית שמאי אומרים: אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביום טוב (אף על פי שמותר בהפרשתה, לא שרו ליה הולכתה, אלא תקון לתקן עיסתו התיירו לו, ולא יותר),²⁷ בין שהורמו מאמש בין שהורמו מהיום. ובית הלל מתירין.

אמרו להם בית שמאי: גזירה שוה, חלה ומתנות מתנה לכהן, ותרומה מתנה לכהן. כשם שאין מוליכין את התרומה (ובזה אתם מודים, שהרי מאתמול הופרשה), כך אין מוליכין את המתנות!

אמרו להם בית הלל: לא! אם אמרתם בתרומה, שאינו זכאי (רשאי) בהרמתה, תאמרו במתנות שזכאי בהרמתן.

תניא: אמר רבי יוסי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המתנות שמוליכין (הואיל וזכאי בהרמתן, והוא הדין לחלה). לא נחלקו אלא על התרומה. שבית שמאי אומרים אין מוליכין. ובית הלל אומרים מוליכין.

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי (ואליבא דב"ה, דאפילו תרומה נמי מותר להוליק).

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקו)

ג. הלש עסה ביום טוב, יכול להפריש ממנה חלה; ולהוליקה לכהן (שרי אפלו הפרישה מאתמול)...

²⁷ מתנות - הזרוע והלחיים והקיבה, אף הן, הרמתן הותרה לו, שהרי נצטוו להרימן, והיאך יאכל שאר הבשר, ואף על פי שאין טובלין כשאר טבל, לאסור הבשר באכילה, מיהו אם לא פירש שאר הבשר מהן, הרי הוא אוכלן ועובר בעשה, הלכך, הרמתן התיירו, ולא הולכתן, וכולהו משום גזירה דאין מגביהין תרומה ומעשרות ביום טוב. רש"י (על פי כת"י, וכעין זה הגיה הב"ח).